

København og Aarhus, d. 12. september 2021

Høringsvar fra NOAH Friends of the Earth Denmark og VedvarendeEnergi i forbindelse med VVM-redegørelsen for uran og sjældne jordartsprojektet ved Kuannersuit (Kvanefjeldet)

NOAH og VedvarendeEnergi opfordrer Naalakkersuisut til ikke at give ejeren af Kuannersuit-mineprojektet, det australske mineselskab Greenland Minerals Ltd., en udvindingstilladelse, dels fordi et flertal af befolkningen tydeligt har tilkendegivet, at det ikke ønsker projektet, dels fordi det truer befolkningens sundhed og miljøet, og dels fordi det ikke lever op til princippet om bæredygtig udvikling. Vi anbefaler også, at Naalakkersuisut arbejder for, at Kujataa verdensarvområdet udvides til at omfatte Narsaq-halvøen.

Miljøorganisationer i Grønland og Danmark, heriblandt NOAH og VedvarendeEnergi, har beskæftiget sig med uran og sjældne jordarter mineprojektet ved Kuannersuit/Kvanefjeld siden 2013, hvor Inatsisartut ophævede det såkaldte uranforbud for at mineprojektet kunne gennemføres. Imidlertid har uranbrydning hele tiden været et kontroversielt emne ikke kun for modstanderne, men for hele det grønlandske samfund, og i særdeleshed for befolkningen i de områder i Sydgrønland, der rammes hårdest af Kuannersuit-projektets negative miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser. Forudsætningen for at give grønt lys for projektet var fra begyndelsen en folkeafstemning om enten uranminedrift i hele Grønland eller specielt om Kuannersuit-projektet¹. Efter Landstingsvalget i 2014 bakkede regeringskoalitionen væk fra dette løfte. Kun én ud af ti borgere har siden været tilfredse med borgerinddragelsen på uranområdet og mere end tres procent gik ind for en folkeafstemning². Imidlertid kan man argumentere for, at der nu foreligger et resultat af en sådan afstemning: I april 2021 efter det såkaldte ”uranvalg” kom en ny regering til magten,

¹ Åbningstale for Inatsisartut ved Formand for Naalakkersuisut, Aleqa Hammond, 13/9 2013, s. 22-24:

[Aabningstale EM 2013 AH DK.pdf \(naalakkersuisut.gl\)](#) Å

bningsstale for Inatsisartut ved Formand for Naalakkersuisut, Aleqa Hammond, 30/9 2014, s. 29: [bningstale EM 2014 DK DOK1711742.pdf \(naalakkersuisut.gl\)](#)

² En meningsmåling fra 2014 foretaget af HS Analyse for ICC Greenland og WWF Verdensnaturfonden viser, at kun én ud af ti mener, at borgerinddragelsen på uranområdet er god, mens omkring 60 pct. vurderer den til at være ikke særlig god eller decideret dårlig, jf. [Måling: Selvstyret overhører befolkningen | Sermitsiaq.AG](#)

Om befolkningens holdning til en folkeafstemning, se en meningsmåling foretaget af HS Analyse for WWF Verdensnaturfonden fra juni 2016: [Flertal af borgere ønsker folkeafstemning om uran | Sermitsiaq.AG](#)

der var besluttet på at standse Kuannersuit-mineprojektet og genindføre uranforbuddet³. Et lignende magtskifte skete i Kommune Kujalleq, der er hjemsted for mineprojektet. For NOAH og VedvarendeEnergi er der ingen tvivl om, at flertallet af befolkningen gennem udøvelsen af sine demokratiske rettigheder tydeligt har manifesteret et ønske om at standse Kuannersuit-mineprojektet og at dette ønske efter vores opfattelse bør respekteres.

Imidlertid er der ikke kun demokratiske, men også tvingende sundheds- og miljømæssige grunde til at underkende Kuannersuit-mineprojektet: De negative miljøkonsekvenser hænger ikke mindst sammen med mineprojektets enorme størrelse. Efter al sandsynlighed er der tale om det største industriprojekt i Rigsfællesskabets historie og det potentielt mest forurenende. Uranforekomsten i Kuannersuit vurderes af GML til at være den næststørste i verden, kun overgået af den australske uranmine Olympic Dam⁴. Ilimmaasaq-komplekset, hvoraf Kuannersuit er en del, er imidlertid endnu ikke færdigudforsket, og uranressourcerne kan derfor være større. Herudover finder man langt den største forekomst af thorium i verden – thorium er ligeledes et radioaktivt grundstof – og en af de største forekomster af sjældne jordarter i verden. Den hollandske ekspert Jan Willem Storm van Leeuwen har i flere omgange analyseret mineprojektet, senest i marts 2017⁵ i form af en lang kommentar til det daværende udkast til VVM-rapporten for projektet. Iflg. hans analyse vil GML i løbet af de kommende 37 år kun udnytte en tiendedel af den 1,01 mia. tons malm, der kan udvindes i de tre forekomster i Ilimmaasaq komplekset. Af den hvidbog, der bl.a. omtaler projektets sociale bæredygtighed, og som blev skrevet samtidigt med et af de tidligere VVM-udkast, regner GML med en projektlevetid på mere end hundrede år. Det betyder, at en langt større andel af malmsforekomsten vil blive udnyttet, end det fremgår af den nuværende VVM-proces. Blandt de ting, Jan Willem Storm van Leeuwen konkluderer, kan nævnes:

- Eftersom malmen også indeholder thorium i koncentrationer, der er 3-10 gange højere end uranet, er radioaktiviteten i tailings 3-10 gange højere end hvad man kunne forvente, hvis der kun havde været uran.
- Deponeringen af tailings i Taseq-søen vil give sundhedsproblemer som følge af begivenheder, der er uundgåelige, selv hvis de indbyggede dæmninger opfører sig som planlagt. Risikoen vokser med tiden, først og fremmest efter minen er lukket ned og når overvågningen og vedligeholdelsen er afsluttet. På langt sigt vil dæmningerne ikke fungere efter hensigten.
- Udnyttelse af de samlede anvendelige ressourcer vil skabe en mængde af tailings, som er ti gange større end det, der tages højde for i VVM-udkastet. Det er problematisk i betragtning

³ Valgresultatet afspejler en meningsmåling foretaget af HS Analyse for Innovation South Greenland i marts 2021, ifølge hvilken 63 pct. af befolkningen er modstandere af Kuannersuit-mineprojektet: [Rapport - Kuannersuit.docx \(isg.gl\)](#)

⁴ GMEL: Developing the world's premier special metals project, PDAC – March 2015, s. 6: <https://drive.google.com/file/d/0B1Fw6exYXBKxMEFTMHZGXzVFbEk/view?pli=1>

⁵ NGO-pressemeddelelse: Kuannersuit/Kvanefjeldsprojektet opfylder ikke Råstoflovens miljø- og klimakrav, 10/3 2017: [2017-03-10 Pressemeddelelse om Udkast til VVM-rapport Kuannersuit-Kvanefjeld-FINAL.pdf \(noah.dk\)](#)

- af, at kapaciteten i Taseq-søen er udnyttet fuldt ud. Tilføjelse af yderligere tailings vil kræve et fuldstændigt nyt design af mineprojektet.
- Det er uundgåeligt, at stoffer i mineaffaldet vil blive udledt i miljøet via støv, areosoler, gasarter og i flydende form. Udover de planlagte udledninger, vil der ske utilsigtede udslip via lækager og ulykker. På sigt vil store områder omkring minen blive forurenede med radioaktive grundstoffer og ikke-radioaktive emner, hvoraf mange er meget giftige.
 - De folk, der lever i de forurenede områder, vil blive permanent udsat for radioaktive og andre giftige stoffer via drikkevand, fødevarer og luft. Fisk og skaldyr bliver ligeledes forurenede på grund af de massive udledninger af affald, herunder spildevand, langs kysten. Bioakkumulering af radionuklider og ikke-radioaktive kemikalier kan blive et alvorligt problem.
 - Alt dette betyder, at uranbrydning i Kuannersuit udover betydelig kemisk forurening vil efterlade millioner af tons tailings, der indeholder nogle af de giftigst kendte radioaktive emner, såsom radium, thorium, radon og polonium, og dette affald forbliver radioaktivt på et farligt niveau i hundreder af tusinder år.
 - Hertil kommer, at det arktiske miljø er særligt sårbart overfor forurening, fordi det genopbygges meget langsomt, og de langsigtede følger af uranudvindingen kan blive en omfattende radioaktiv forurening, som på grund af sundhedsfaren kan gøre det nødvendigt at forbyde landbrug, fiskeri, fangst og husdyravl i betydelige dele af Sydgrønland, ligesom det kan blive sundhedsfarligt at bo der.
 - Det betyder, at mineprojektet, sådan som det er beskrevet i løbet af VVM-processen, ikke opfylder miljø- og klimakravene i Råstofloven⁶. Set i lyset af Råstoflovens miljøkrav bliver miljørisiciene ved projektet ikke reduceret så meget som muligt. Råstoflovens kapitel 13 er meget klart: GML skal anvende de bedst tilgængelige teknikker, hvad der ikke er tilfældet, når både tailings fra malmkoncentrationsanlægget og de kemiske tailings deponeres i Taseq-søen, højt oppe i Narsaq-dalens afvandingssystem. Herfra vil radioaktive isotoper og giftige kemikalier trænge ned i grundvandet, elvene, fjordene og havet. Anvendelse af den bedst tilgængelige teknik implicerer, at mineaffaldet opbevares i det tomme minebrud, efter minedriften bliver indstillet. Af samme grund lever mineprojektet heller ikke op til miljøbestemmelserne i Det Europæiske Mineaffaldsdirektiv⁷.
 - Kvaliteten af uranmalmen nærmer sig den såkaldte energikløft på grund af malmens mineralogi og lave lødighed. Det betyder, at atomkraft, der anvender uran fra denne malm målt fra fødsel til grav udgør et energi-sink, som anvender mere energi, end den leverer til forbrugerne.
 - Med hensyn til Råstoflovens klimakrav er problemet, at mineprojektet iflg. VVM-rapporten forøger Grønlands samlede udledning af CO₂ med 45 pct. i al den tid, minen er i drift, hvilket kan blive flere hundrede år i betragtning af, hvor stor mineralforekomsten er. Således

⁶ Selvstyrets bekendtgørelse nr. 8 af 26. februar 2020 af Inatsisartutlov om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor (råstofloven): [Bekendtgørelse-samlet-råstoflov-DAN.pdf \(govmin.gl\)](#)

⁷ At projektet er strid med Mineaffaldsdirektivet, skyldes den planlagte deponering af mineaffaldet i Taseq-søen, der ligger højt oppe i afvandingssystemet. Her kan de giftige og radioaktive stoffer i affaldet med sikkerhed ikke holdes afsondret fra det omgivende miljø. Link til Det Europæiske Mineaffaldsdirektiv: [resource.html \(europa.eu\)](#)

er det projekter som Kuannersuit, der har forhindret Naalakkersuisut i at underskrive Parisaftalen og tidligere også andre internationale klimaaftaler.

Som miljøorganisationer støtter vi forestillingen om, at atmosfæren, klimaet, luften, vandet og floraen og faunaen er globale fælledele, som nationerne forvalter på vegne af nuværende og fremtidige generationer ud fra princippet om bæredygtig udvikling. Vi opfordrer derfor Naalakkersuisut til ikke at give ejeren af Kuannersuit-mineprojektet, det australske mineselskab Greenland Minerals Ltd. (GML), en udvindingstilladelse, dels fordi et flertal af befolkningen tydeligt har tilkendegivet, at det ikke ønsker projektet, dels fordi det truer befolkningens sundhed og miljøet, og dels fordi det ikke lever op til princippet om bæredygtig udvikling. Herudover opfordrer vi Naalakkersuisut til hurtigst muligt at genindføre det såkaldte uranforbud. Sådant som det er beskrevet i det lovforslag, der netop har været i høring⁸, vil forbuddet forhindre prospektering, efterforskning og udnyttelse af uran, uanset om uran er hoved- eller et biprodukt i forbindelse med råstofaktiviteter. Det vil gøre det umuligt for mineprojektet i Kuannersuit at fortsætte. Følgelig foreslår vi, at Naalakkersuisut drager konsekvensen og standser mineprojektet, så snart et lovforslag er vedtaget og sørger for, at myndighedsbehandlingen ikke trækker i langdrag.

Endelig anbefaler vi, at Naalakkersuisut arbejder for, at Kujataa verdensarvområdet udvides til at omfatte Erik Aappalaartup Nunaa Halvøen (eller Narsaq-halvøen) og skrives ind på Grønlands verdensarv-tentativliste⁹. Særligt i Sydgrønland har der længe eksisteret en formodning for, at Kujataa verdensarvområdet har fået sine nuværende grænser for at give plads til Kuannersuit-mineprojektet, men at man ikke har taget højde for de negative konsekvenser af projektet eller de andre mineprojekter omkring Kujataa.

For yderligere oplysninger, kontakt:

[NOAH Friends of the Earth Denmark](#): Palle Bendsen, tlf.: +45 30 13 76 95, e-mail: [pnb\(at\)yidun.net](mailto:pnb@yidun.net)
Erik Jensen, tlf.: +299 27 63 37, e-mail: [erikjensen1967\(at\)icloud.com](mailto:erikjensen1967@icloud.com) og Niels Henrik Hooge, tlf.: +45 21 83 79 94, e-mail: [nielshenrik\(at\)noah.dk](mailto:nielshenrik@noah.dk)

⁸ Høring af forslag til Inatsisartutlov om forbud mod forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran: [Høring af forslag til Inatsisartutlov om forbud mod forundersøgelse, efterforskning og udnyttelse af uran - Naalakkersuisut](#)

⁹ I marts 2018 foreslog Foreningen URANI NAAMIK / NEJ TIL URAN i Narsaq, at UNESCO-verdensarvområdet i Kujataa burde udvides til at omfatte dele af Erik Aappalaartup Nunaa Halvøen (eller Narsaq Halvøen) og skrives ind på Grønlands verdensarv-tentativliste. URANI NAAMIKs forslag blev indsendt på opfordring af Grønlands Departement for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke og det danske Kulturministeriums Slots- og Kulturstyrelse. Efterfølgende anbefalede lederen af Narsaq Museum, at Landnamsgården og Dyrnæs kirken nær Narsaq burde optages på verdensarvlisten og i et brev fra Grønlands Nationalmuseum og Arkiv til URANI NAAMIK blev den store nordbogård i Narsaq også nævnt som et muligt verdensarvvenue. Generelt opfylder de foreslåede steder et bredt spektrum af udvælgelseskriterier i forhold til at blive nomineret til Verdensarvkonventionens tentativliste. Se f.eks. NGO-pressemeldelse: Kuannersuit/Kvanefjeld-mineprojektet bringer UNESCO verdensarvområde i fare, 8/8 2018: [Kuannersuit/Kvanefjeld og UNESCO verdensarvområdet Kujataa | NOAH](#)

VedvarendeEnergi: Hans Pedersen, tlf.: +45 51 92 24 14, e-mail: [pedersen\(at\)ve.dk](mailto:pedersen(at)ve.dk) og Gunnar Boye Olesen, tlf. +45 24 26 99 33, e-mail: [gbo\(at\)ve.dk](mailto:gbo(at)ve.dk)